

20 Tdr. Hartkorn er mere værd end en paa 10 Tdr.; men skal hans Argument have nogen Mening, da maa det aabenbart være den, at de 10 Tdr. Hartkorn faae en højere Værdi ved den blotte Afgang til at kunne forøges til 20 Tdr. Heraf slutter jeg da, at det er hans Niemed at staae denne Værdi aldeles ihjel; thi ved at tage den fra den Mand, som har Gaarden, vil han ikke vinde den for nogensomhelst Anden; han vil gjøre den til en død, en ufrugtbar Capital. Dette stemmer for Øvrigt meget godt med hvad han yttrede ved Sagens første Behandling, hvor han ogsaa betragtede indstigtsfulde og formuende Concurrerter til Fordeleindommene som et Onde, hvorimod jeg anseer det for et meget stort Gode.

Formanden: Rigsdagsmanden for Maribo Amts 5te Valgkreds har Ordet.

Sidenius: Da de Betænkkeligheder, jeg nærer, og af Hensyn til hvilke jeg ikke kan stemme for de foreslaaede Sammenlægningsbestemmelser, tildeels ere de samme, som allerede ere udhævede af flere Talere, renoncere jeg paa Ordet.

Boserup: Den ærede Ordfører har be-
 richtiget den Opgivelse af Hartkornet, som jeg tillod mig at anføre, hvorved jeg nævnde, at Hartkornet paa alle de Gaarde, som ere over 20 Tdr. Hartkorn, skulde være 169,016 Tønder, og derhos har den ærede Ordfører bemærket, at denne Talstørrelse tillige indbefattede det under Gaardene hørende Bøndergods. Jeg erindrede ved min Indtrædelse i Salen idag ingenlunde det rigtige Hartkorn paa de Gaarde, som have 20 Tdr. Hartkorn og derover, men jeg søgte derfor at benytte mig af en under 7de denne Maaned udkomne Beregning af Bergsøe, som foreligger den ærede Ordfører, og som opgiver netop det Hartkorn, som jeg har nævnt, og den indeholder tillige, at de Gaarde mellem 12 og 20 Tdr. Hartkorn, som findes i Landet, have kun 8,307 Tdr. Hartkorn; den ærede Ordfører og jeg have altsaa øst vore Efterretninger fra een Kilde. Jeg har ingen Grund til at antage, at den er aldeles paalidelig, saa lidet som jeg i Almindelighed fæster nogen synderlig Tillid til de statistiske Beregninger, som foresligge; men dersom jeg i den Anledning skulde

være kommen i Strid med den ærede Ordfører, og skulde have gjort mig skyldig i at fremføre Noget for Thinget, som ikke var rigtigt, saa bliver der ikke Andet tilbage; end at overlade til Thingets enkelte Medlemmer ved Hjælp af deres individuelle Skjøn og deres praktiske Kjenndskab til Gaardenes Størrelse i Landet at bestemme, om der virkelig er Trang til at oprette et meget stort Antal Gaarde paa 20 Tdr. Hartkorn, eller det kunde være tilstrækkeligt at sammenlægge til 12 Tdr. De ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) og Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. N. Hansen) have fremhævet, at det foreliggende Lovudkast var kommet ubetimeligt; det er mig ikke umuligt at sætte mig paa de Herrers Standpunkt, som sige, at Lovudkastet er kommet ubetimeligt, de tænke nærmest paa Fæsteforholdet, de synes at repræsentere Fæstegodsset udelukkende, de have i Forening med flere Rigsdagsmand en særdeles Lyst til under Behandlingen af flere forskellige Sager at ride paa Forslaget om en Tvang til Fæstegodssets Overgang til Selveiendom. Maaskee kan Lovudkastet synes at være ubetimeligt, naar vi gaae ud fra dette ene Synspunkt, men jeg er aldeles vis paa, at Selveierne i Landets forskellige Dele og i Særdeleshed Selveierklassen i Jylland ikke finder Lovforslaget ubetimeligt; de modtage med Glæde Loven, naar de kunne udelukke den ene Bestemmelse, at det skulde staae Enhver frit for at sammenlægge Gaarde til 20 Tønder Hartkorn. Det er meget rigtigt hvad der er anført af den ærede Ordfører, at Gierne af de mindre Gaarde have under ethvert Forhold, ogsaa under de meget knappe Pengeforhold, værget sig efter bedste Gyne for, at de ikke skulde fravristes deres Eiendomme, og for at de ikke skulde blive Gjenstand for betydelig Sammenlægning, men i denne Maade, hvorpaa de have værget sig, ligger netop Bevis for, at de ikke ønske nogen Frihed til at opkjøbe og sammenlægge Gaarde til 20 Tdr. Hartk.

Nørgaard: Da Discussionen om denne Sag er saa langt fremrykket, skal jeg indskrænke mig til nogle ganske korte Bemærkninger. Jeg skal derfor ikke for Diebliffet gaae ind paa, hvorvidt en saa udstrakt Udskyning